

ՄԻԻՌՈՆ ՎԵՐԱԾՆՆԴԵԱՆ

ԳԱՐԵԳՐՆ Ա ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂ, ԿՈՍՏ
ՔԱՐՈՉԸ ՄԻԻՌՈՆՉՐՀՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ

«Ով Տէր Աստուած,

Ս. Հոգւոյդ ամենասուրբ զօրութեամբը

Թող այս իւղը լինի՝

Բերկրանքի իւղ,

Լուսաւոր զգեստ,

Թաղաւորական օծում,

Հոգիների և մարմինների սրբութիւն,

Հոգեւորական շնորհք,

Կեանքի պաշապան,

Արդարութեան կնիք,

Հաւատքի զէնք,

.....

Որպէսզի՝

Նա որ օծուի սրանով՝

Վերստին ծննդեան այս իւղով

Դառնայ երկիւղած առ Աստուած

Եւ աներկիւղ ընդդէմ Հակառակորդաց»:

Սա խորիմաստ և պերճարարաւո թառերն արտասանուեցին քիչ առաջ, Միածնաւչ վեհաՎայրի այս սրբազան բեմից, երբ սրտայոյզ աղերսանքով հայցեցինք Աստծու պայծառակերպիչ օրհնութիւնը այս նոր Միոռնի վրայ: Խնկեցինք մեր Երկնաւոր Հօրից, որ այս օրհնեալ Միոռնը դառնայ մեր ողջ ժողովրդի զաւակների համար կենսատու ոյժ՝ ցնծութեան և ուրախութեան, դեղ ու դարման՝ մեր ցաւերին, մաքրողական ներգործութիւն՝ մեր մեղքերին, կեանքի պահապան՝ մեր ժողովրդին, արդարութեան կնիք՝ մեր Հայրենիքին, հաւատքի զէնք՝ ընդդէմ անհաւատութեան, հաւատարմութեան հաւաստիք՝ Աստուծոյ, և քաջութեան զրահ՝ ընդդէմ երևելի և աներևոյթ թշնամոյցն:

Աստուածաշունչ և դարահունչ նոյն այս թառերով ողջունում ենք ձե՛զ, սիրեցեալ զաւակուք ազգիս Հայոց, այս հոգևոր կեդրոնում, որտեղ համախմբուել էք Հայոց աշխարհի չորս կողմերից ի Հանրապետութիւնս մեր հայրենի և ի Լեռնային Ղարաբաղ, և համայն աշխարհի՝ արտասահմանի չորս ծագերից, յարևելից մինչ յարևմուտս, ի հիւսիսոյ և ի հարաւոյ, Հայաստանից մինչև ի Հիւսիսային և Հարաւային

Ամերիկացիներ, Ռուսաստանից, Վրաստանից և Անկախ Պետությունների Համագործակցութեան (ԱՊՀ) այլ երկրներից մինչև Եւրոպա, Միջին Արևելքից մինչև Մայրագոյն Արևելք:

Եւ առաջին հերթին փառք և գոհություն եմ ընծայում Քեզ, Հայր երկնաւոր, որ շնորհ արեցիր իմ տկար ամձին, որպէս Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, կատարելու առաջին միոռոնորհները, մեր հաւատացեալ ժողովրդի համար նուիրականագոյն և սրբազնասուրբ այս արարողությունը, ողջ հայ քրիստոնէայ ազգի ծննդավայր Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռի այս վեհաշուք և հոգեթաթաւ սրբավայրի մէջ, որտեղ առաջին անգամ լինելով, վերջին ժամանակների մեր պատմութեան մէջ, Անկախ Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը իր անձնական ներկայութեամբ և պետական աւագանիով, Արցախի Հանրապետութեան Նախագահի հետ միասին, գլխաւորում է հաւատացեալների այս հոծ բազմությունը:

Միոռոնորհութեան սա հոգելից պահին այս բառերը («բերկրանքի իւղ», «լուսաւոր զգեստ», «կեանքի պաշապան», «արդարութեան կնիք», «Հաւատքի զէնք») թղթի վրայից և գիրի կաղապարից դուրս են գալիս և լցում են մեր հոգիների մէջ և վերածում են ապրումի՝ կեանքի՝ ներքին հոգեկան անյաղթելի և ամենայաղթ զօրութեան, մի տեսակ համազգային անպարագրելի և աննկարագրելի հոգեշարժի, վերստին ծննդեան, որ մեզ կը դարձնի «բերկիւղած առ Աստուած» և «անբերկիւղ ընդդէմ Հակահակորդաց»:

Բոլորս ալ գիտակից ենք այն հոգևոր պայծառ իրողութեան, որ Միոռոնը ոչ միայն աստուածային կնիքն է Ս. Հոգւոյն, այլև "ճակտի գիր" ին պէս ազգային դրոշմը հայ մարդու իւրայատուկ կերպարին և ինքնությունը դիմագծութեանը: Միոռոնը մեր քրիստոնէական հայկականութեան խորհրդանշն է, մեր ինքնութեան և արժանապատւութեան ցուցանիշը, մեր միութեան սրբազան շաղախը, մեր հոգեկան կեանքի աւիշը, որ մեր հոգևոր ծառի՝ Հայոց Առաքելական Եկեղեցու արմատներից արտաբխում է որպէս կենսայնութեան և պտղաբերութեան աղբիւր: Հին միոռոնն այսօր ահա խառնուեց նորին մէջ և մեր Եկեղեցու դարաւոր կեանքի անբեկանելի շարունակականութեան զօրութիւնը լցրեց մեր հոգիների մէջ մեր նոր կեանքին որպէս մղիչ ոյժ և մեր ազգային ամբողջականութեան որպէս կաթ մայրենի և հաց կենդանի:

Քրիստոնէական պատմութեան երկրորդ հազարամեակի մայրամուտին, երբ ազգովին, որպէս Եկեղեցի, պետություն և ժողովուրդ, պատրաստուում ենք արժանաւայել և պատուաբեր ձևով նշելու, որպէս քրիստոնէայ ազգ և պետութիւն, մեր ծննդեան 1700-ամեակը, ես այս միոռոնորհութեան մէջ տեսնում եմ մեր վերածննդեան ոյժն ու գրաւականը: Դեռ երեկուայ պէս յիշում եմ նախընթաց միոռոնորհները, մեր երջանկայիշատակ նախորդին՝ անմոռանալի Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի ձեռամբ կատարուած, երբ նա հոգեկան խորագոյն բաւա-

որարութեամբ և աննախընթաց բերկրանքով իր օրհնած միտոնը կոչեց «Անկախութեան Միւտոն»։ Այն ատեն նոր էր հռչակուած մեր Հայաստան աշխարհի անկախութիւնը։ Այսօր հինգ տարիներ ետք, ահա մեր նորանկախ պետութիւնը արդէն հասել է իր կազմութեան և կազմակերպութեան հնգամեայ պայծառաշող հանգրուանին։ Ես չեմ ուզում անպայման մի բնորոշիչ անուն տալ այս միտոնօրհնութեան։ Ի վերջոյ, կարիք չի եղել անցեալում անպայման յատուկ բնորոշումներ տալ միտոնօրհնութեան արարողութիւններին։ Բայց զգում եմ իմ ողջ գոյութեամբ, որ վերածնութեան շունչն է ծագել և տարածուած է մեր Մայր Հայրենիքի և ողջ աշխարհի հայութեան կեանքում։ Նախազգում եմ որ 1700-ամեակը պիտի լինի վերածննդեան մի նոր իմն աւազան մեր ժողովրդի հոգևոր և ազգային վերանորոգութեան, մեր հազարամեակների պատմութեանը մէջ մի նոր դարաշրջանի կերտման համար։ Ահա թէ ինչու մեր նոր Անկախութեան այս առաջին հնգամեակին, տարւում եմ 20-րդ դարի այս վերջին Միտոնօրհնէքը ձօնելու մեր Հայաստան աշխարհում Քրիստոնէութեան որպէս պետական կրօն ճանաչման, մեր Քրիստոսահիմն և Առաքելաշախիղ եկեղեցու պաշտօնական հիմնադրութեան 1700-ամեակին և այն կոչելու «Վերածննդեան Միտոն»։

Ես իմ ձայնն եմ վեր առաքում ի բարձունս ասելով.

«Փառք քեզ, Աստուած, որ Քո Միածին Որդու ի Հայաստան էջքով օրհնեալ և կնքեալ, Քո սուրբ հաւատքին մարմին տուող երկնապաշտ և գեղակերտ տաճարներով աստղնուած, Քո սուրբ կրօնին հաւատարիմ նահատակների, մարտիրոսների և հերոսների սուրբ արիւնով և սրբագործ քրտինքով ռոտուած մեր երկրում մենք ահա ապրեցինք անցնող հինգ տարիներին մեր սեփական կամքով, մեր անկախ պետականութեամբ։

Քո օրհնաբեր շնորհի գօրութեամբք, ազատուեցինք բռնութեան կապանքներից։ Լծուեցինք բռնապետական կարգերի թողած եօթաւնամեայ հետքերը մաքրելու առողջարար գործին։ Սկսեցինք նոր կարգավիճակ ստեղծել, հաւատարիմ՝ Քո շնորհած ազատութեան։ Գիտակցում ենք, որ դեռ երկա՛ր ճանապարհ ունենք մեր առաջ։ Վերածննդեան այս լուսալից շրջանում հնգամեայ մեր անկախ պետութիւնն ու ազգը կարիքն ունեն յառաջագնաց աճման և զօրացման։ Այս միտոնօրհնութեամբ վերանորոգի՛ր, մեր Սուրբ Հայրերի սրբաշունչ բառերով՝ "նորափետուր լարդարիր" մեր Սուրբ Եկեղեցին, իր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեամբ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնով և մուխրապետական միւս Աթոռներով և բոլոր թեմերով, որպէսզի նա կարողանայ դառնալ հոգևոր սննդեան առատարութիւն աղբիւր մեր ժողովրդի հոգևոր մաքրագործման, բարոյական առողջութեան, հայրենիքի վերաշինութեան և պետութեան զօրացման»։

***

Սիրելի՛ք,

Երէկ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում կատարուեց մի դէպք որ մե՛ծ, շա՛տ մեծ նշանակութիւն ունի մեր ներկայ ժամանակների պատմութեան մէջ։

երկ, եկեղեցական շքեղ թափօրով և պետական ու ժողովրդական մասնակցութեամբ Մեր նրջանկայիշատակ նախորդներից, նահատակութեամբ իր կեանքը կնքած ԽՈՐՀՆ Ա ՄՈՒՐԱԳԲԷԿԵԱՆ անմահանուն Կաթողիկոսի աճիւնը փոխադրուեց Գայիանէ վանքի շրջափակից ի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, և զետեղուեց Մայր Տաճարի մուտքին: Մի Կաթողիկոս, որ, տոգորուած Հայց. եկեղեցու անկախութեան ոգով և գաղափարով՝ իր կեանքը տուեց որպէս գինը իր հաւատքին և նախանձախնդրութեան, զոհ գնալով մեր երկրին և ժողովրդին պարտադրուած բռնապետական իշխանութեան: Նա չունեցաւ Հայց. եկեղեցու աւանդութեան և իր կաթողիկոսական աստիճանին ու պատուին համապատասխան թաղում: Իր կաթողիկոսութեան վեց տարիներին նա չունեցաւ ո՛չ մի առիթ և ո՛չ մի ազատութիւն կաթողիկոսական իշխանութեան միայն յատուկ իր պարտականութիւնը՝ Միտոնօրհնէքը կատարելու: Հայաստանի ազատ ու անկախ մեր նոր Հանրապետութեան այս առաջին հնգամեակին, մեր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի վայելած ազատութեան և վերածաղկումի այս նոր շրջանին, իմ կատարած այս առաջին Միտոնօրհնէքը ես ընծայում եմ որպէս խումկ բուրումնաւէտ մրա պայծառ և ճաճանչող յիշատակին, որ վստահաբար պիտի լինի ներշնչման անսպառ և կենսարար աղբիւր մեր նոր հոգևորականութեան և հոգեպէս ու ազգապէս ու պետականօրէն վերանորոգուող մեր ժողովրդին, յատկապէս նոր սերնդին:

Թող իր շիրիմը լինի մի նոր և պայծառահունչ դօղանց հոգևոր այս «Անլոելի Զանգակատուն»-ին՝ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին:

Աղօթում եմ որ մորօրհնեալ այս Միտոնի բոլոր տարածուի մեր ողջ հայ ժողովրդի կեանքում թէ՛ Մայր Հայրենիքում, մեր Հանրապետութիւնում, թէ՛ Արցախում և թէ՛ սփիւռքում որպէս հեղում Ս. Հոգու շնորհներին, որպէս շաղկապ մեր ազգի միութեան, որպէս շունչ գօրութեան, հոգեկան արիութեան, որպէս վահան ընդդէմ բոլոր տեսակի չարիքների և որպէս երկնաձիր ճանապարհ խաղաղութեան և երջանկութեան վասն փառաց Աստուծոյ և վասն շինութեան և բարեկարգութեան եկեղեցւոյս Հայաստանեայց և ազգիս Հայոց Հայկազեան. ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

8 Մեպտեմբեր, 1996

ի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին